

Valtuustoaloite Kemijärven reaalityalouden selvittämiseksi

KH 27.04.2026
210/02.07.00/2026

Kari-Antti Virkkula ja 12 muuta valtuutettua ovat jättäneet 24.3.2026 § 45 valtuustoaloitteen koskien Kemijärven reaalityalouden selvittämistä.

Valtuustoaloite on **liitteenä 1**.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Kemijärven kaupunki aloittaa reaalityalouden selvittämiseksi toimenpiteet, jossa uudelleen arvioidaan eri omaisuuserät ja ne listataan. Työn etenemisestä raportoidaan toimielimille kokouksissa. Työ aloitetaan heti päätöksenteon jälkeen.

Reaalityalouden tarkoittaa suomisanakirjan (suomisanakirja.fi) mukaan talouden osaa, jossa tuotetaan, jaetaan ja kulutetaan todellisia tavaroita ja palveluja sekä käytetään työvoimaa, pääomaa ja luonnonvaroja. Se kuvastaa taloudellista toimintaa, joka vaikuttaa ihmisen arkeen, työllisyyteen ja hyvinvointiin. Reaalityalouden kattaa tavaroiden ja palvelujen tuotannon, kulutuksen, investoinnit, työllisyyden ja työn sekä tuotantomäärät ja ostovoiman. Reaalityalouden kehitystä mitataan usein bruttokansantuotteella (BKT).

Reaalityalouden luo työpaikat ja tulot, määrittää kuntien ja valtion veropohjan ja sen tila vaikuttaa palvelujen rahoitukseen, investointeihin ja aluekehitykseen. Talouskriiseissä tarkastellaan usein, miten rahoitusmarkkinoiden häiriöt heijastuvat reaalityalouteen esim. tuotantoon ja työllisyyteen. Mm. Suomen Pankki julkaisee reaalityalouden analyysyjä.

Kuntatalouden näkökulmasta reaalityaloudella puolestaan tarkoitetaan kunnan alueella tapahtuvaa todellista taloudellista toimintaa, kuten yritystoimintaa, työllisyyttä, palkkatulojen muodostumista, rakentamista ja investointeja. Reaalityalouden muodostaa kuntatalouden perustan, sillä se määrittää kunnan veropohjan ja vaikuttaa suoraan kunnan palvelujen rahoitusmahdollisuuksiin. Reaalityalouden kehitys vaikuttaa kuntien tuloihin erityisesti kunnallisveron, yhteisöveron ja kiinteistöveron kautta. Työllisyyden ja palkkasumman kehitys ratkaisee kunnallisveron kertymän, kun taas yritystoiminnan kannattavuus ja investoinnit vaikuttavat yhteisöverotuottoihin. Rakentamisen ja asumisen kehitys puolestaan vaikuttaa kiinteistöveropohjaan (Lähde: VM:n nettisivut).

Reaalityalouden heikkeneminen näkyy kuntataloudessa verotulojen kasvun hidastumisena tai laskuna sekä menojen kasvuna. Erityisesti työttömyyden lisääntyminen kasvattaa kuntien rahoitusvastuulla olevia työllisyyden hoidon ja työttömyysetuuksien kustannuksia sekä lisää palvelutarvetta. Vastaavasti vahva reaalityalouden tukee kuntatalouden tasapainoa hillitsemällä menokasvua ja vahvistamalla tulopohjaa. Kuntien investoinnit, kuten infra-, koulu- ja toimitilainvestoinnit, ovat keskeinen osa reaalityaloutta. Ne tukevat alueen elinvoimaa ja pitkän aikavälin kasvuedellytyksiä, mutta investointikyky on sidoksissa kunnan reaalityalouden kehitykseen ja talouden tasapainoon. Pitkittynyt reaalityalouden heikkeneminen johtaa investointien lykkääntymiseen ja heikentää kunnan pitkän aikavälin elinvoimaa. Kuntatalouden tasapaino ei voi pitkällä aikavälillä säilyä, ellei kunnan alueen reaalityalouden kehitys myönteisesti. Tästä syystä reaalityalouden ja elinvoiman vahvistaminen on keskeinen osa kestävästä kuntataloudesta (Lähde: VM:n nettisivut).

Edellä olevan määrittelyn mukaisesti reaalityaloudella ei tarkoiteta kunnan omaisuuserien uudelleenarviointia ja listaamista. Kemijärven kaupungin omaisuuserien uudelleenarviointi ja listaaminen on taloushallinnollinen ja

kirjanpidollinen toimenpide. Se ei ole suoraan reaalityaloudellista toimintaa, kuten valtuustoaloitteessa esitetään. Kaupungin omaisuuden kartoittaminen tai uudelleen arvottaminen ei muuta Kemijärven reaalityaloutta, vaan siihen vaikuttaa työllisyyden positiivinen kehitys, yritystoiminnan laaja-alaisuus ja kannattavuus, investointien määrä sekä palvelujen ja tavaroiden tuotanto ja niiden käyttö.

Kirjanpitoarvojen muutokset ja omaisuuserien uudelleen arviointi ja listaaminen eivät luo työpaikkoja, eivät lisää tuotantoa tai palveluja, eivät tuo suoraa verotuloa, eivät ole investointeja eivätkä kulutustoimintaa, mutta voivat liittyä epäsuorasti kunnan talouteen silloin, jos uudelleen arviointi ja listaaminen johtavat omaisuuden myyntiin, toimitilojen tehostettuun käyttöön, vaikuttavat kaavoitus- tai investointipäätöksiin sekä johtavat omaisuuden kehittämiseen ja investointikäyttöön.

Kemijärven kaupungin omaisuuserien arviointi ja listaaminen kuuluvat kaupungin talousjohtamiseen, kirjanpitoon, tilintarkastukseen, tarkastuslautakunnan toimintaan ja tilinpäätöskäsittelyyn. Väite siitä, että kaupungin omaisuuseriä ei olisi listattu tai kiinteistöjen ja kaupungin omistamien yritysten tasearvot eivät vastaisi nykytilannetta, ovat harhaanjohtavia. Jokainen kaupungin omistama tasearvoinen omaisuuserä ja yksittäinen hyödyke on kirjattu kaupungin kirjanpitojärjestelmään hankintahinnallaan ja siitä tehdään vuosittain poistot kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistoajat tehdään neljä kertaa vuodessa, joten kunkin hyödykkeen tasearvo määritellään kvartaaleittain.

Valtuusto hyväksyy vuosittain hyväksyessään kaupungin ja kaupunkikonsernin tilinpäätöksen, kaupungin omaisuuserät niiden kirjanpitoarvojen mukaisina. Kuntien ja kuntayhtymien kirjanpitoa ohjataan ja säädellään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston tekemillä ohjeistuksilla ja lausunnoilla sekä tilintarkastajan tarkastustehtävässään tekemien havaintojen ja lausuntojen perusteella. Niinpä kaupungin eri omaisuuserät ovat moniportaisen seurannan ja valvonnan alaisia, eikä niiden arvotus poikkea muiden kuntien omaisuuserien arvottamisesta.

Ennan valtuuston tilinpäätöskäsittelyä kaupungin kirjanpidossa olevat omaisuuserät käydään läpi tilintarkastajan ja tarkastuslautakunnan toimesta. Tarkastuslautakunnalle esitellään kaupungin omaisuuserät tarvittaessa laajemmin ja tarkastuslautakunnalla on oikeus tarkastustehtävää tehdessään saada käyttöönsä listaukset kaikista hyödykkeistä. Kaupunginvaltuuston tehtävänä sen sijaan ei ole käydä läpi omaisuuserien listaksia ja määritellä hyödykkeiden arvoja muutoin, kun päättämällä poistosuunnitelmasta. Kaupunginvaltuusto voi perustelluista syistä muuttaa poistosuunnitelmaa tietyin rajauksin. Kuntien hyödykeryhmittäiselle poistosuunnitelmalle on annettu poistoajkojen osalta vähimmäis- ja enimmäispoistoajkoja riippuen hyödykkeestä, joiden sisällä suunnitelmaa voidaan muuttaa. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut kunnille ja kuntayhtymille yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista. Yleisohje on **liitteenä 2**.

Kaupungin velkaantumisaste esitetään vuosittain tilinpäätöksessä ja tarvittaessa useamminkin, eikä kaupungin velkaantumisasteeseen voida vaikuttaa omaisuuserien uudelleen arvottamisella tai listaamisella, kuten valtuustoaloitteessa tuodaan esille. Sen sijaan velkaantumista voidaan estää mm. paremmalla investointisuunnittelulla ja kaupungin omaisuuseriä myymällä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Solatie Dina Kemijärvi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää hyväksyä osaltaan valtuustoaloitteeseen annetun vastauksen ja esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto toteaa valtuustoaloitteen tältä osin loppuun käsitellyksi.

Päätös